

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 2

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху:
сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квіт-
ня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса :
Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.
ISBN 978-617-8763-16-9

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практич-
них напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних
в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнто-
ваних досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права,
функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації
суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністра-
тивного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а
також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, кри-
міналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності
прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права
і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського,
земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисци-
плінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світо-
вих соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємни-
цтва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження
у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного
моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, пере-
кладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та прак-
тиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних тех-
нологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Московчук Дмитро Олександрович ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ КРАЇН ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ	179
Павлова Юлія Сергіївна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ В УМОВАХ СУДОВОЇ РЕФОРМИ	182
Полуніна Ольга Олександрівна ЦИФРОВІ ДОКАЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРОБЛЕМИ ДОПУСТИМОСТІ, ДОСТОВІРНОСТІ ТА ОЦІНКИ	185
Полюк Юлія Іванівна ПИСЬМОВА КОНЦЕНТРАЦІЯ МАТЕРІАЛУ СПРАВИ ТА CASE MANAGEMENT ЯК НАПРЯМКИ АДАПТАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У ПЕРІОД ВОЄННИХ ТА ПОСТВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	187
Притуляк Валерій Миколайович ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗДІЙСНЕННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ	191
Цал-Цалко Юлія Юліївна СУТНІСТЬ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	193
Яницька Інна Анатоліївна ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА	197
Боярчук Віталій Вікторович ЩОДО УЧАСТІ ДЕРЖАВИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	199
Волков Максим Сергійович МІЖНАРОДНІ АКТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ІНСТИТУТ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ У СПРАВАХ ПРО ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ОКРЕМІ АСПЕКТИ	201
Кисельов Вадим Костянтинович СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	205
Пересипко Дмитро Володимирович УЧАСНИКИ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ТА УЧАСНИКИ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ	209
Сатановська Олена Валентинівна КЛАСИФІКАЦІЯ ПОЗОВІВ ПРО ЗАХИСТ ЖИТЛОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	213
Снітко Андрій Сергійович ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЮРИДИЧНОЮ АРГУМЕНТАЦІЄЮ ТА СУПЕРЕЧЛИВОЮ ПРОЦЕСУАЛЬНОЮ ПОВЕДІНКОЮ	215

СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

Харитонова Олена Іванівна ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ» І ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ ВІДНОСИН	219
Ульянова Галина Олексіївна ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ»	222
Бааджи Наталія Пилипівна АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	225
Галупова Лариса Ігорівна ТЕХНОЛОГІЇ ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ОБМЕЖЕННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ	228

Бааджи Наталія Пилипівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції,
кандидат юридичних наук, доцент*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Академічна доброчесність передбачає дотримання етичних принципів у навчальній, викладацькій та науковій діяльності. Вона охоплює недопущення таких порушень, як плагіат, фальсифікація та фабрикація результатів, самоплагіат, необґрунтоване авторство, списування та інші форми недоброчесної поведінки. Її формування безпосередньо пов'язане з якістю академічного середовища, яке має сприяти розвитку критичного мислення, формуванню навичок академічного письма, забезпеченню прозорості оцінювання, а також дотриманню високих стандартів професійної етики науково-педагогічних працівників [1].

Цифровізація справляє особливо відчутний вплив на сферу освіти, зумовлюючи глибокі зміни не лише в організаційних формах навчання, а й у самій сутності освітніх відносин. Сучасне цифрове освітнє середовище трансформуює традиційні ролі учасників освітнього процесу: викладач дедалі більше виступає як фасилітатор і наставник, тоді як здобувач освіти стає активним суб'єктом навчання. Водночас змінюються підходи до оцінювання результатів, способи академічної комунікації та механізми контролю знань, що дедалі частіше здійснюються за допомогою цифрових інструментів.

Особливо виразно вплив цифровізації проявляється у зміні природи освітніх відносин: відбувається поступовий відхід від традиційної ієрархічної моделі передавання знань до більш відкритої, гнучкої, мережевої та персоналізованої взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Освітній простір стає інтерактивним і динамічним, де знання не лише передаються, а й спільно створюються та переосмислюються.

Водночас цифровізація відкриває нові можливості для підтримки та популяризації принципів академічної доброчесності. Зокрема, одним із її позитивних проявів є широке впровадження онлайн-курсів, присвячених питанням академічної етики. Такі курси забезпечують доступність знань про принципи доброчесності для широкого кола здобувачів освіти та викладачів, дозволяють опановувати відповідні компетентності у зручному форматі та темпі, а також сприяють уніфікації підходів до розуміння стандартів академічної поведінки.

Крім того, онлайн-курси часто поєднують теоретичний матеріал із практичними завданнями, кейсами та інтерактивними модулями, що допомагає не лише засвоїти основні поняття, а й сформувати навички їх застосування в реальних освітніх і наукових ситуаціях. Таким чином, вони стають ефективним інструментом формування культури академічної доброчесності в умовах цифрового освітнього середовища.

Трансформація організаційних форм навчання полягає не тільки у впровадженні дистанційних і змішаних форматів, а й у зміні самої логіки освітнього процесу. Навчання дедалі більше орієнтується на індивідуальні освітні траєкторії, розвиток самостійності здобувачів освіти та активне використання цифрових платформ як ключового середовища взаємодії. Це сприяє підвищенню доступності освіти, розширенню можливостей для індивідуалізації та гнучкого планування навчання [2].

У результаті цифровізація надає освітньому процесу нових характеристик – мобільності, адаптивності, персоналізованості та диференційованості. Вона суттєво впливає на зміст освіти, методи й технології навчання, а також на підходи до організації та управління навчально-пізнавальною діяльністю. Відбувається переосмислення педагогічних стратегій і впровадження інноваційних практик, що поєднують традиційні та цифрові формати.

Роль здобувача освіти в умовах цифровізації зазнає суттєвої трансформації, оскільки цифрове середовище стимулює його до більш активної, самостійної та відповідальної участі в навчальному процесі. Сучасний здобувач освіти дедалі менше виступає як пасивний споживач знань і натомість перетворюється на повноцінного суб'єкта навчальної діяльності, який самостійно планує власне навчання, визначає темп і способи опанування матеріалу та несе персональну відповідальність за досягнуті результати [3]. У зв'язку з цим значно зростає роль самоконтролю, самодисципліни та дотримання принципів академічної доброчесності, адже цифрове середовище, з одного боку, розширює доступ до освітніх ресурсів, а з іншого – створює ризики формалізації навчання та спрощення підходів до здобуття знань.

Академічна комунікація в цифровому освітньому середовищі також набуває нових рис, реалізуючись через онлайн-платформи, електронні курси, форуми та інструменти для спільної роботи. Це суттєво розширює можливості взаємодії між учасниками освітнього процесу, робить її більш доступною та гнучкою. Водночас така взаємодія часто втрачає елемент безпосереднього особистісного контакту, що може ускладнювати формування довіри, відповідальності та ефективної академічної культури.

У сукупності зазначені зміни свідчать про те, що цифровізація впливає не лише на зовнішні форми організації освітнього процесу, а й на його глибинний зміст. Вона трансформує баланс прав і обов'язків учасників освітніх відносин, змінює характер відповідальності та підсилює значення етичних принципів як основи забезпечення якості освіти. Разом із тим цифровізація містить потенційні ризики, пов'язані зі зниженням якості підготовки фахівців, а також із формуванням їхніх професійних і моральних орієнтирів.

У науковій сфері вплив цифровізації також є багатовимірним. Вона змінює методологію досліджень, відкриває ширший доступ до наукових даних і результатів, посилює міжнародну співпрацю та впроваджує новітні інструменти обробки й аналізу інформації. Водночас ці процеси супроводжуються загострен-

ням проблем наукової доброчесності, зокрема щодо відтворюваності результатів досліджень, достовірності даних і можливостей їх маніпулювання, що актуалізує необхідність посилення етичних стандартів у науковій діяльності.

Науковці наголошують, що ефективне забезпечення академічної доброчесності потребує комплексного підходу, який охоплює підвищення рівня цифрової грамотності, впровадження сучасних методів оцінювання, формування культури відповідальності серед усіх учасників освітнього процесу, а також розвитку міжнародної співпраці. При цьому йдеться не лише про вдосконалення індивідуальних цифрових компетентностей, а про створення цілісної системи управління цифровими освітніми процесами [4].

У межах такої системи принципи академічної доброчесності мають інтегруватися на всіх етапах організації освіти: від проектування освітніх програм до вибору та використання цифрових платформ, розроблення інструментів оцінювання і впровадження внутрішніх механізмів забезпечення якості. Це передбачає не лише технічні рішення, а й формування відповідного освітнього середовища, у якому доброчесність виступає базовою цінністю та невід'ємною складовою освітньої діяльності.

Таким чином, підтримка академічної доброчесності в умовах цифровізації має системний характер і потребує узгоджених дій на інституційному, національному та міжнародному рівнях, поєднуючи технологічні інновації з етичними засадами освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. Кузьменко А. Академічна доброчесність у наукових розвідках дисертантів: досвід країн Прибалтики. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_2/47.pdf
2. Вербовський І. А. Ефективність цифровізації в управлінні освітніми ресурсами: аналіз та стратегії оптимізації. *Академічні візії*. 2024. № 27. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/838>
3. Цифрова трансформація освіти: теоретико-методичні засади: монографія / за заг. ред. В. П. Сергієнка; за наук. ред. Н. П. Франчук. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. 382 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745271/1/%21%21%212.01.25_Монографія.pdf
4. Доложевська Л.О. Цифрова етика та академічна доброчесність у вищій школі. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2025. Вип. 2. С. 9-13. URL: <https://www.academystudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/746/676>

Ключові слова: академічна доброчесність, цифровізація, освіта, наукова діяльність.

Key words: academic integrity, digitalization, education, scientific activity.